Päivi Suur-Uski

5.10.2026

Energiateollisuus ry lausunto TaV HE 155/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Energiateollisuus kiittää mahdollisuudesta lausua energiatodistuksesta annetusta laista ja rakentamislain muutoksesta. Asia on alan kannalta tärkeä ja onkin keskeistä, että myös Talousvaliokunta ottaa kantaa aiheeseen. Energiateollisuuden keskeiset viestit

1) Kaukolämmön kansallista kerrointa tulee laskea suhteessa sähkön kertoimeen, jotta teknologianeutraalius toteutuu ja tuetaan energiajärjestelmän toimivuutta sekä sähkön riittävyyttä.
2) Kaukolämmön paikalliset painokertoimet tulee lisätä ensimmäiseen energiatodistukseen ja yksinkertaistaa todistuskäytäntöä. Energiateollisuus katsoo, että paikallisten kertoimien käytön rajaaminen toiselle energiatodistukselle monimutkaistaa käytäntöä tarpeettomasti. Paikallinen painokerroin tulisi merkata ensimmäisellä energiatodistukselle, mutta sen käyttötarkoitusta ei tarvitsisi muuttaa. Energiateollisuuden näkemyksen mukaan tämä yksinkertaistaisi paikallisen painokertoimen käyttöä esimerkiksi rakennuksen taksonomian mukaisuuden varmistamiseksi. Paikallinen painokerroin osoittaa muiden kuin lainsäädännön minimivaatimusten täyttämisen, esimerkiksi taksonomiasta tulevien vaatimusten täyttämisen. Kansallisen painokertoimen avulla osoitetaan rakennuksen täyttävän kansalliset rakentamisen energiatehokkuuden minimivaatimukset. Euroopassa, esimerkiksi Saksassa, paikallinen painokerroin merkataan samalle energiatodistukselle kansallisen painokertoimen kanssa.
3) Energiateollisuus katsoo, että energialuokkaa A+ ei tulisi ottaa käyttöön tai vähintään vaatimuksia tulisi selventää. Energiateollisuus ei kannata A+-energialuokan käyttöönottoa, koska katsomme A+-rakennuksen energiantuotantovaatimusten heikentävän energiajärjestelmän toimintaa ja nostavan sen kustannuksia kaikille käyttäjille. A+-energialuokan vaatimukset on selkeästi kirjattu hallituksen esityksessä vain korjausrakentamisen alla. A+-energialuokan vaatimukset tulisi kirjata selkeämmin esimerkiksi erillisenä määritelmänä tai tarkennettava, että korjausrakentamisen alle kirjatut määritelmät esimerkiksi energiantuotantoa koskien olisi selvennetty koskemaan kaikkia A+-rakennuksia.

Kaukolämmön rooli energiajärjestelmässä

Kaukolämpö on keskeinen osa suomalaista energiajärjestelmää ja yksi tärkeimmistä energiajärjestelmien integraatioalustoista. Sen merkitys ulottuu yksittäisten rakennusten lämmitystä laajemmalle, sillä kaukolämpöverkot mahdollistavat sähkö-, lämpö- ja teollisuusjärjestelmien tehokkaan yhteensovittamisen sekä uusiutuvien energialähteiden, hukkalämpöjen ja energian varastoinnin hyödyntämisen kustannustehokkaasti. Kaukolämpö vähentää sähköjärjestelmän huipputehotarvetta erityisesti talven kylmimpinä kulutuspiikkeinä ja tukee siten koko energiajärjestelmän toimintavarmuutta, kustannustehokkuutta ja huoltovarmuutta. Lisäksi kaukolämpö mahdollistaa sellaisten vähäpäästöisten energialähteiden hyödyntämisen, joita ei ole tarkoituksenmukaista tai taloudellisesti mahdollista toteuttaa rakennuskohtaisina ratkaisuina.

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

Rakennusten energiatehokkuutta ei ole ottaa kantaa ostoenergiaan jo vähähiilisessä energiajärjestelmässä ja sääntely tulisi tarkastella asiaa nykyistä vahvemmin energiajärjestelmän kokonaisuuden näkökulmasta, rakennuskohtaisen tarkastelun sijaan. Energiajärjestelmän kannalta olennaista ei ole ainoastaan yksittäisen rakennuksen ostaman energian määrä, vaan myös se, miten rakennuksen energiaratkaisut vaikuttavat sähköjärjestelmän tehotasapainoon, energiainfrastruktuurin investointitarpeisiin, päästöihin, energian hintaan sekä koko yhteiskunnan kustannuksiin. Kaukolämpöjärjestelmä tuottaa näitä järjestelmätason hyötyjä, joita rakennuskohtaiset tarkastelut eivät nykyisin tunnista riittävällä tavalla.

Uudistuvan rakentamissääntelyn vaikutukset kaukolämpöön
Pidämme myönteisenä, että rakentamisen energiatehokkuussääntelyn valmistelussa on kuultu laajasti energia-alan näkemyksiä ja että kaukolämpöä koskevia huolia on erityisesti uudisrakentamisen osalta pyritty huomioimaan aiempaa paremmin. Valmistelun aikana on tunnistettu tarve huomioida paikallisten kaukolämpöjärjestelmien ominaisuuksia ja välttää tilanteita, joissa vähäpäästöinen kaukolämpö joutuisi perusteettomasti epäedulliseen asemaan energiatehokkuuden laskennassa. Keskusteluissa on tunnustettu, että energiajärjestelmän kokonaistehokkuutta ei voida arvioida pelkästään rakennuskohtaisen energiankulutuksen perusteella. Uudisrakentamisessa energiatehokkuustavoitteet on esimerkiksi asetettu siten, että niihin päästään kaukolämmitetyllä talolla ilman suurempaa tarvetta kikkailulle.

Alan näkökulmasta keskeiset haasteet eivät kuitenkaan enää kohdistu ensisijaisesti uudisrakentamiseen, vaan korjausrakentamiseen ja olemassa olevaan rakennuskantaan. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanon myötä sääntelyn painopiste siirtyy yhä enemmän olemassa olevien rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen, energiatodistuksiin sekä erilaisiin vähimmäisvaatimuksiin. Tällöin riskinä on, että rakennusten ostoenergiaa arvioidaan edelleen pääasiassa rakennuskohtaisesta näkökulmasta, ilman riittävää tarkastelua energiajärjestelmätason vaikutuksista.

Kilpailullinen ongelma ja teknologianeutraalius liittyy ensisijaisesti energiamuotokertoimien tasoon. Rakennuskohtaisissa lämpöpumppuratkaisuissa lämmöntuotannon hyötysuhde huomioidaan jo ennen energiamuotokertoimien soveltamista. Tämän seurauksena E-luvussa tarkasteltava ostetun energian määrä pienenee merkittävästi, vaikka rakennuksen lämmitysenergian tarve ei muutu. Täten esimerkiksi maalämpöpumppu saa samasta lämmitysenergian tarpeesta alemman E-luvun. E-luku ei vertaa eri lämmitysratkaisujen kykyä vastata rakennuksen lämmitystarpeeseen samalla tavalla ja suosii rakennuskohtaisia tuotantoratkaisuja. Kaukolämpöverkkoon liitetty rakennus saa heikomman energiatehokkuusluvun kuin vastaava kiinteistökohtainenlämpöpumppuratkaisu, vaikka molemmat kuluttavat saman määrän lämpöenergiaa ja kaukolämmön tuotanto perustuisi samaan tai jopa tehokkaampaan teknologiaan kuin kiinteistökohtainen ratkaisu. Tämän on selkeä epäkohta ja virhe, kun kaukolämpö voi olla energiajärjestelmän, päästöjen, huoltovarmuuden tai kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta vähintään yhtä hyvä tai jopa parempi ratkaisu.

Olemassa olevissa rakennuksissa ongelma ilmenee erityisesti silloin, kun sovelletaan rakennusten energiatehokkuusdirektiivistä tulevia ei-asuinkäytössä olevien rakennusten minimienergiatehokkuusvaatimuksia, jotka käytännössä edellyttävät näitä kiinteistöjä parantamaan energiatehokkuuttaan. Vaikka valmistelussa on kiitettävästi pyritty mahdollisimman vähän velvoittavaan toimeenpanoon, johtaa erot kansallisissa kertoimissa irtautumisiin kaukolämmöstä ja maalämmön suosimiseen.

Korjausrakentamisessa tämä voi johtaa markkinaohjaukseen, jossa vähäpäästöisistä ja toimivista kaukolämpöratkaisuista luovutaan ennen niiden teknisen käyttöiän päättymistä. Samalla menetetään kaukolämpöverkkojen tarjoamia järjestelmätason hyötyjä, kuten hukkalämpöjen hyödyntämismahdollisuuksia, suurten lämpövarastojen käyttöä sekä sähköjärjestelmän

kuormituksen tasapainottamista. Näitä hyötyjä nykyinen rakennuskohtainen energiatehokkuuslaskenta ei kuitenkaan tunnista, minkä vuoksi sääntelyn ohjausvaikutus voi poiketa energiajärjestelmän kokonaisedun kannalta optimaalisesta ratkaisusta.

Korjausrakentamisen yhteydessä tehtävät energiatehokkuusinvestoinnit ovat usein pitkävaikutteisia ratkaisuja, jotka vaikuttavat rakennusten lämmitysjärjestelmiin vuosikymmeniksi eteenpäin. Tämän vuoksi on tärkeää välittömästi varmistaa, ettei sääntely ohjaa kiinteistönomistajia pois vähäpäästöisestä ja energiajärjestelmän kannalta tarkoituksenmukaisesta kaukolämmöstä kohti rakennuskohtaisia ratkaisuja pelkästään laskennallisten energiatehokkuusindikaattorien perusteella. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, että energiatodistusjärjestelmä, E-lukulaskenta sekä korjausrakentamisen vaatimukset kohtelevat eri lämmitysmuotoja teknologianeutraalisti ja tunnistavat myös keskitettyjen energiajärjestelmien tuottamat hyödyt. Tässä vaikuttaa erityisesti kansallisten kerrointen (kaukolämmön ja sähkön) keskinäinen suhde.

Kaukolämpöjärjestelmien nopea vähähiilistyminen, hukkalämpöjen kasvava hyödyntäminen sekä sähkö- ja lämpöjärjestelmien integraation vahvistuminen puoltavat sitä, että rakentamisen sääntelyssä siirrytään nykyistä laajempaan energiajärjestelmänäkökulmaan. Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen on tärkeä tavoite, mutta sen rinnalla on varmistettava, että sääntely tukee koko energiajärjestelmän kustannustehokkuutta, toimitusvarmuutta ja päästövähennyksiä. Tämä on erityisen tärkeää korjausrakentamisessa, jossa tehtävillä ratkaisuilla on merkittäviä vaikutuksia sekä energiamarkkinoihin että energiainfrastruktuurin pitkän aikavälin kehitykseen.

Ystävällisin terveisin

Energiateollisuus ry

Päivi Suur-Uski
Asiantuntija, Energiajärjestelmä
Energiateollisuus ry
paivi.suur-uski@energia.fi
+358 44 300 1369